

Barbora Měkotová: Finsko – země zaslíbená? Neplánovaná „emigrace“ před rokem 1989, posudek na bakalářskou práci

Bakalářská práce Barbory Měkotové pojednává o fenoménu emigrace z tehdejší ČSSR do Finska v období normalizace. Kandidátka si zvolila případ země, která rozhodně nepatřila ke klasickým cílovým zemím českých emigrantů, jak z důvodů vzdálenosti, odlišností v klimatu a způsobu života, tak především kvůli specifickým vztahům se SSSR a jeho satelity. Autorka si jako pracovní metodu určila interview s příslušníky krajanské komunity, zkoumala okolnosti, za nichž do emigrace odešli, dále způsob integrace do finské společnosti a percepce současného vývoje v ČR.

Z nestandardních vztahů Finska se SSSR vyplývala i specifika příchodu do země. Drtivá většina respondentů přišla do země legálně, po vyřízení expatriačních formalit ze strany československých úřadů. Tím se jejich situace dramaticky lišila od osudů emigrantů nelegálních, kteří museli počítat se skutečností, že jejich emigrace je definitivní a své rodinné příslušníky, příbuzné a přátele už pravděpodobně nikdy neuvidí.

Stejně jako drtivá většina Čechoslováků v období normalizace, tak ani respondenti z práce B. Měkotové neodcházeli z ČSSR před explicitním politickým pronásledováním, ale ve snaze lépe realizovat své schopnosti ve svobodné společnosti, žít v materiálním dostatku a v neposlední řadě uniknout z dusivého bezčasí husákovské normalizace plné cynismu a pokrytectví.

Z práce B. Měkotové jasně vyplývá, že bývalí čs. občané se bez větších problémů integrovali do finské společnosti a identifikovali se s její hodnotovou orientací, o čemž svědčí zvláště plná akceptace severského modelu sociálního státu.

Při psaní se autorka nevyhnula jistým drobným omylům a nepřesnostem. Na stránce 23 uvádí, že Finsko patří mezi skandinávské země, což je diskutabilní, neboť přísně vzato geograficky se termín Skandinávie vztahuje na země Skandinávského poloostrova Švédsko a Norsko, k nimž bývá z historických důvodů řazeno Dánsko. V případě zahrnutí Finska a Islandu je přesnější hovořit o severských zemích. Stejně tak je v podstatě chybné hovořit ve 12. století o Rusku, které se jako státní entita konstitovalo mnohem později (str. 24.). Při psaní o česko-finských vztazích mohla autorka uvést, že díky Josefu Holečkovi se čeština stala jedním z prvních jazyků, do kterých byl přeložen finský národní epos Kalevala.

V autorčině charakteristice poválečného vývoje je diskutabilní tvrzení, že SSSR skutečně usiloval všemi prostředky o sovětizaci Finska. Finsko kvůli své geografické poloze rozhodně nepatřilo mezi strategické priority SSSR jako například střední Evropa. Díky diplomatickému umu finského prezidenta Paasikiviho se SSSR spokojil s tím, že Finsko bude respektovat geopolitické zájmy SSSR výměnou za plnou vnitřní autonomii. Je zajímavé, že jak Paasikivi, tak další významný protagonista finlandizace Kekkonen patřili k pravicovým, konzervativním politikům. (Kekkonen v roce 1918 během občanské války dokonce bojoval proti komunistům se zbraní v ruce.) Pravicoví finští politikové se těšili rovněž plné důvěře SSSR, zatímco určité tenze se v sovětsko-finských vztazích objevovaly zpravidla za vlády sociálních demokratů. Na tomto místě je třeba také uvést, že správný pravopis sovětského politika a předsedy spojenecké kontrolní komise ve Finsku je Ždanov.

B. Měkotová se upřímně snažila zpracovat zvolené téma korektně. Samotné rozhovory jsou zajímavé a přínosné. Doplnují a zpřesňují obraz české společnosti posrpnového období. Na bakalářské práci je však zřetelné, že její redakce vznikala v jisté časové tísní, o čemž svědčí řada pravopisných chyb a formulačních nepřesností, jako například zjevně mylná věta na straně 27: „*Diplomatické vztahy byly pak obnoveny v roce 1946, v roce 1947 začalo působit i české velvyslanectví, které se v roce 1959 stalo rovněž konzulátem.*“ V roce 1947 bylo v Helsinkách samozřejmě otevřeno československé vyslanectví, které bylo v roce 1959 povýšeno na velvyslanectví. Nepříjemný šotek způsobil rovněž v poznámkách pod čarou u rozhovorů záměnu číslovky 2009 za 2010.

Přes výše uvedené výhrady splňuje text B. Měkotové požadavky na bakalářskou práci, kterou tímto doporučuji k obhajobě.

Hodnotit ji navrhuji známkou chvalitebnou.

2. 6. 2010

Tomáš Chrobák